

Received/Geliş: 06.03.2016///Accepted/Kabul: 27.10.2016

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ YAZMA KAYGILARININ İNCELENMESİ

Yrd.Doç.Dr.Yasemin KUŞDEMİR

Kırıkkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü yaseminakz@gmail.com

Yrd. Doç. Dr. Demet ŞAHİN

Eğitim Fakültesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, demet.sahin@gop.edu.tr

Arş.Gör.Dr.Pınar BULUT

Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, pnrbulut06@hotmail.com

ÖZ

Yazma kaygısı, bireylerin yazı yazmaya ilişkin sıkıntı, korku, kaçınma ve başarısız olma endişesini içinde barındıran olumsuz duygu durumunu ifade etmektedir. Eğitimin farklı kademelerinde ve farklı yaş gruplarında öğrenciler arasında yazma kaygısı ile karşılaşmaktadır. Bu araştırmada Sınıf Öğretmeni Adaylarının kaygı düzeylerini belirlemek; yazma kaygısının cinsiyete göre farklılaşp farklılaşmadığını ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Türkiye'deki farklı üniversitelerde Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı'nda öğrenim gören 705 öğrenci oluşturmaktadır. Veriler Daly-Miller (1975) tarafından geliştirilen, Özbay ve Zorbaz (2011) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Yazma Kaygısı Ölçeği ile elde edilmiştir. Ulaşılan sonuçlara göre sınıf öğretmeni adaylarının yazma kaygıları orta düzeydedir. Elde edilen bulgulara göre kadın öğretmen adaylarının yazma kaygıları ile erkek öğretmen adaylarının yazma kaygıları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yazma, Yazma Kaygısı, Öğretmen Adayı,

INVESTIGATION of PRE-SERVICE PRIMARY TEACHERS' WRITING ANXIETY

ABSTRACT

Anxiety and negative emotions are accepted as major difficulties in the writing just as it is true for all our daily activities. The aims of this study determine level of Pre-service Primary Teachers' writing anxiety and reveal whether the writing anxiety differed according to gender. The participants of the study consisted of 705 student who study different universities in Turkey at Primary School Teaching. Data are obtained by Writing Anxiety Scale that developed by Daly-Miller(1975), adopted to Turkish by Özbay ve Zorbaz (2011). Writing anxiety level of the Pre-service Primary Teachers' is medium. There is no difference between girls writing anxiety and boys. There were not significant differences between the students' writing anxiety levels in terms of gender.

Keywords: Writing, Writing Anxiety, Pre-service Teacher

*Bugün yazamam çünkü kalemimi kaybettim
Bugün yazamam çünkü midem bulanıyor
Bugün yazamam çünkü muhabbet kuşum öldü
Bugün yazamam çünkü dün yazdım
Bugün yazamam parmağım acıyor
Bugün yazamam çünkü sıram gıcırıyor
Bugün yazamam çünkü ellerim kirli
Bugün yazamam çünkü burası çok gürültülü
Bugün yazamam çünkü kâğıt üzerinde yazacak daha fazla yer yok.*

(Robin Staudt, ED 193 654-Ode To Reluctant Writers)

1.GİRİŞ

İnsanlar günlük hayatlarında düşüncelerini ve isteklerini dile getirirken sözlü anlatımı daha etkili ve yaygın biçimde kullansalar da yazılı anlatımı da sıklıkla tercih etmektedirler. Duygu, düşünce ve hayallerini açık ve anlaşılır olarak yazabilmek, çeşitli zihinsel becerileri gerektirmektedir. Bireyler, bu beceriler yoluyla düşüncelerini sıralamayı, düzenlemeyi, yazı amaçlarını belirlemeyi ve kuralları uygulamayı öğrenmektedirler (Güneş, 2007: 160). Günlük yaşamı incelediğimiz zaman insanların farklı yazma görevlerini ya da işlerini yerine getirdiği fark edilmektedir. Bunlardan bazıları gözden kaçan, olağan, rutin ya da önemsiz işler olabilir. Bu durumda farkında olarak ya da olmayarak bireylerin sıradan bir günde farklı yazma becerilerini tecrübe ettiklerini söylemek mümkündür. Aynı zamanda bireyler günlük yaşamda sayısız form doldurmakta, iletişim kurmak için küçük notlar, elektronik posta, günlükler, malzeme listesi, görev listesi, işleri gereği dilekçeler yazmaktadırlar (Grabe and Kaplan, 2014 s.3). Günlük hayatın her anında gerçekleşen bu eylem son derece önemli, entelektüel ve sosyal bir iletişim aracıdır ki bazı üst düzey motivasyon zorluklarını da beraberinde getirmektedir. Çünkü yazma eylemi; oluşturması ve sürdürmesi zor, motivasyon gerektiren, bilişsel ve duyuşsal bir etkinliktir (Bruning ve Horn, 2000, McLeod, 1987). Duyuşsal bir etkinlik olması sebebiyle korkuyu, tedirginliği ve olumsuz bir takım duyguları da içine almaktadır. Tüm bu sebeplerden ötürü yazı yazmaya karşı olumsuz tutum sahibi olan insanlar olduğu bilinmektedir.

Yazma Kaygısı

Kaygı, en genel anlamıyla, tehlike veya talihsizlik korkusunun ya da beklentisinin yarattığı bunaltı, bir çeşit tedirginliktir. Bir başka tanıma göre kaygı, nesnesiz olmasıyla korkudan farklılık gösterir. Korkunun ister insan, ister olay olsun, bir nesnesi vardır, ama kaygının yoktur (Budak, 2001). Yazma kaygısında tedirginlik yaratan durum yazı yazma işidir. Yazma, öğrencilerin birbiri ile ilişkili olan birçok cümleyi dilbilgisi kurallarına uygun olarak art arda sıralaması gereken uzun süreli eylemdir. Yazma eylemi kendi içinde okuma, düşünme ve düzgün ifade etme becerilerini içerdiği ve uygulaması zor bir eylem olduğu için öğrenciler bu etkinlik türünden uzak durma eğilimi içindedirler (Ungan, 2007: 462).

“Yazma Kaygısı” terimi Daly ve Miller (1975) tarafından yazma eyleminden kaçınan bireylerin karakteristik özelliklerini tanımlamak için ortaya atılmıştır. Kavram, yazma yeteneğine sahip olan fakat yazma eylemi esnasında zorluklarla karşılaşan bireyleri karşılamaktadır. Yazma kaygısı yüksek olan bireyler yazma deneyimini yapmaya değer bulmaktan çok yorucu, memnuniyet vermeyen bir iş olarak görmekte ve bu yüzden kaçınma davranışı göstermektedir. Kaygı düzeyi düşük olan bireyler ise yeteneklerinden emindirler ve yazma işinden zevk alırlar (Daly, 1979, Daly ve Wilson, 1983). Yazı yazmak bazı öğrencilere

mutluluk verir, severek yazan öğrenciler düşünce ve fikirlerini kâğıt üzerine dökmekte zorlanmadıkları için bu durumdan hoşnuturlar. Kendi düşüncelerini kâğıda dökmekte zorlanan öğrenciler için ise yazma eylemi korkulan rahatsız edici bir eylem haline dönüşmektedir (Daly, 1979). Yazma kaygısına sahip olan öğrenciler basit bir mektup yazarken de karmaşık bir metin yazarken de problem yaşamaktadırlar. Çok basit bir metin yazma görevi verilen öğrenciler yazma kaygısına sahip ise

erteleme, gerginlik, düşük özsaygı, motivasyon eksikliği gözlemlenebilir (Marra ve Barra, 2000, Petzel ve Wenzel, 1993). Çünkü yazı yazma işi; karar verme becerisi, organizasyon yapma becerisi gibi birden fazla beceri gerektirmektedir. Düşük ve yüksek yazma kaygısına sahip olan bireyler Tablo 1'deki davranışları sergilerler.

Tablo 1 Düşük ve Yüksek Kaygı Düzeyine Sahip Bireylerin Davranış Özellikleri*

Düşük Kaygı	Yüksek Kaygı
<ul style="list-style-type: none">• Yazma gerektiren işlerden korkmazlar/kaçınmazlar. Günlük yaşamda yazılı dilin kullanışlı olduğunun farkındadırlar.• Yazmayı engelleyen durumlardan kaçınmak için esnek, deneyimsel yöntemlere sahiptirler.• Dilbilgisi hataları yüksek kaygılı bireylere oranla daha azdır.• Olumsuz geri dönütleri(Örneğin öğretmenin kırmızı kalemle çizdiği yerler) görmezden gelerek öğretmenin rehberliğinden nasıl yararlanacağını bilir.	<ul style="list-style-type: none">• Yazma onlar için memnuniyet vermeyen bir eylemdir.• Yazmayı yorucu bir iş olarak görürler ve yazma davranışından kaçınırlar.• Dilbilgisi hataları düşük kaygılı bireylere oranla daha fazladır.• Olumsuz geri dönütler kaygı düzeyini yükseltir.

*Bishop, W. (1989)' dan uyarlanarak geliştirilmiştir.

Yazma kaygısı birçok birey için etkili yazma sürecinde bir engel teşkil etmektedir. Yazma kaygısına sahip bireyler bu durumun okulda ya da işte düşük performans sergilemelerine sebep olsa dahi yazmaktan korkup çekindiklerini dile getirmişlerdir (Salovey ve Haar, 1990). Yazma konusunda yüksek düzeyde kaygı sahibi olan bireyler yazma eyleminin onlar için memnuniyet vermeyen bir eylem, hatta bir ceza olduğunu dile getirmektedirler (Daly ve Shamo, 1978). Öğretmenler, yazma eyleminin korkutucu, rahatsız edici hatta ceza olarak kullanılabilmesini düşünen öğrencilerle karşılaştıklarını ifade etmektedirler. Aslında öğrenciler ders ve etkinlik kitaplarında yazma konusunda özgüven kazanabilmeleri için tavsiyelerle karşılaşmaktadırlar (Teichman ve Poris, 1989). Bu durumda akıllara gelen soru şudur: Öğrenciler yazma konusunda cesaret veren öğretmenler ve hatta ders kitapları ile karşılaşılıyor olsalar da onlarda yazma kaygısını tetikleyen durumlar nelerdir?

Yazma kaygısı konusunda yapılan çalışmalar incelendiğinde bu kaygıya neden olabilecek birden fazla sebep olduğu ortaya çıkmaktadır. Yazma kaygısı düzeyini belirlemek amacıyla geçmişten günümüze ölçme araçları geliştirilmiştir (Petzel ve Wenzel, 1993; Daly ve Miller, 1975; Karakaya ve Ülper, 2011; Yaman, 2010). Bu ölçme araçları kullanılarak bireylerin kaygı düzeyleri belirlenmeye çalışılmış ayrıca yazma kaygısının yordayıcı etkenlerine ışık tutulmaya çalışılmıştır.

İşeri ve Ünal (2012) tarafından yapılan “Türkçe Öğretmen Adaylarının Yazma Kaygı Durumları”nın incelendiği araştırmada Türkçe öğretmen adaylarının kaygı düzeyleri düşük olarak belirlenmiş; yazma kaygısı ve yazma durumları arasında anlamlı fark olduğu saptanmıştır. Öğretmen adaylarının yazma kaygıları cinsiyet, sınıf, barınma durumu, aylık gelir, üniversiteye gelmeden önceki barınma durumu ve bir dönemde okunan kitap sayısına göre incelenmiş ve değişkenler arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır. Yazma sıklığı arttıkça yazma kaygıları düşmekte, yazma sıklığı azaldıkça yazma kaygısı artmaktadır. Tiryaki (2012) tarafından yapılan “Üniversite Öğrencilerinin Yazma Kaygısının Çeşitli Değişkenler Açısından Belirlenmesi” adlı araştırmada Mustafa Kemal Üniversitesinin Eğitim Fakültesi, Fen Fakültesi ve İktisadi İdari Bilimler Fakültesinde öğrenim görmekte olan 363 üniversite öğrencisinin yazma kaygıları incelenmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak Daly ve Miller’ın (1975) geliştirdiği, Zorbaz’ın (2010) Türkçeye uyarladığı “Yazma Kaygısı Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmada üniversite öğrencilerinin yazma kaygısı düzeyleri belirlenmiştir. Öğrencilerin % 15.7’sinin yazma kaygısı düşük, % 66.9’unun orta düzeyde ve % 17.4’ünün ise yüksektir. Öğrencilerin yazma kaygısı düzeylerinde cinsiyet ve alana (sözel, sayısal ve eşit ağırlık) göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öztürk (2012) tarafından yapılan “İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Yazma Kaygılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi” adlı araştırmaya 611 öğrenci katılmıştır. Araştırmada 6. sınıf öğrencilerinin yazma kaygı düzeyinin yüksek; 8. sınıf yazma kaygı düzeylerinin ise düşük düzeyde olduğu belirlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre her gün kitap okuyan öğrencilerin yazma kaygıları hiç okumayanlara göre daha düşüktür. Kendilerine yazma konusunu seçmede serbestlik tanındığını belirten öğrencilerin kaygılarının yazma konusunda serbestlik tanınmadığını belirten öğrencilerden daha düşük olduğu saptanmıştır. Karakaya ve Ülper (2011) tarafından gerçekleştirilen “Yazma Kaygısı Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Yazma Kaygısının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi” adlı araştırmada öncelikli amaç öğretmen adaylarına yönelik bir yazma kaygı ölçeğinin geliştirilmesidir. 2008-2009 öğretim yılında 202 öğretmen adayının katılımıyla yapılan araştırmanın sonucuna göre öğretmen adaylarının yazmaya ilişkin kaygılarının önemli yordayıcıları; yazma çalışmaları ve etkinlikleri ile gün içinde televizyon izlemeye ayırdıkları süre ve cinsiyet değişkenleri olarak belirlenmiştir. Atay ve Kurt (2007) İngilizce öğretmen adayları ile birlikte yaptıkları çalışmada akran değerlendirmesinin yazma kaygısı üzerindeki etkisini incelemişlerdir. Deneysel desene göre yapılan çalışmada akran değerlendirmelerinin yapıldığı deney grubunda yazma kaygısının daha düşük olduğu ve deney-kontrol grupları arasında anlamlı bir fark bulduklarını rapor etmişlerdir. Yapılan çalışmalardan elde edilen sonuçlara göre;

- Yazma sıklığı arttıkça kaygının azaldığı,
- Bireylerin genelde orta düzeyde yazma kaygısına sahip oldukları,
- Yazma konusunda serbestlik tanınan öğrencilerin kaygılarının serbestlik tanınmayanlara oranla kaygıların daha düşük olduğu,
- Kitap okuyanların okumayanlara oranla kaygılarının daha düşük olduğu,
- Yazma kaygısının önemli yordayıcılarının yapılan yazma etkinlikleri, televizyon izleme süreleri, cinsiyet değişkenleri olduğu,
- Akran değerlendirmelerinin olumlu düzeyde yazma kaygısı üzerinde etkilerinin olduğu gözlemlenmiştir.

Sınıf Öğretmenliği eğitimi alan öğrenciler genel olarak 156 kredi (240 AKTS) ders alarak mezun olmaktadır. Bu dersler arasında sözlü ve yazılı anlatım becerilerini geliştirmeye yönelik uygulamalı dersler bulunmaktadır (Yazılı Anlatım, Sözlü Anlatım dersleri ...vb). Bu dersler tüm eğitim fakültelerinde verilen zorunlu dersler olmakla birlikte bunların dışında her üniversitede dil becerilerini geliştirmeye yönelik farklı seçmeli dersler de bulunabilmektedir. Eğitim fakültelerinin eğitim süresi, öğretmenlik alan ve meslek derslerinin içerikleri dikkate alındığında sınıf öğretmeni adaylarının, derslerin hazırlık, uygulama, ödev ve araştırma aşamalarında sıklıkla yazı yazma uğraşını gösterdikleri söylenebilir. Bu noktadan hareketle yapılan bu araştırmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının yazı yazmaya yönelik kaygı düzeylerini belirleyerek yordayıcı olduğu düşünülen cinsiyet değişkeninin farklılığını incelemektir.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının yazma kaygı düzeylerinin belirlenerek incelenmesidir. Bu temel amaç doğrultusunda aşağıda yer alan problemlere cevap aranmıştır;

1-Sınıf öğretmeni adaylarının yazma kaygı düzeyleri nedir?

2-Sınıf öğretmeni adaylarının yazma kaygı düzeyleri cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?

2. YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, tarama modelinde, betimsel bir çalışma olarak desenlenmiştir. Betimsel araştırmalar, var olan bir durumun olduğu gibi betimlenmeye ve araştırma konusu olan bireylerin kendi koşulları içerisinde tanımlanmaya çalışıldığı araştırmalardır (Karasar, 2008). Araştırmada, sınıf öğretmeni adaylarının yazma kaygı düzeyi var olan durumu ile tarif edilmektedir.

Katılımcılar

Araştırmanın katılımcılarını 13 üniversiteden 705 Sınıf Öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Üniversiteler belirlenirken URAP'ın (University Ranking by Academic Performance) 2000 yılından sonra ve önce kurulan üniversiteler sıralaması temel alınmıştır. Sıralamalar arasından tesadüfi olarak 13 üniversite belirlenmiştir. 13 üniversite arasından 7 üniversite 2000 yılından önce kurulmuş, 6 üniversite ise 2000 yılından sonra kurulmuştur.

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verilerini toplamak için *Yazma Kaygısı Ölçeği* kullanılmıştır. İlk defa 1975 yılında, Daily ve Miller tarafından geliştirilen Yazma Kaygısı Ölçeği, 26 maddeden oluşan beşli likert tipinde bir ölçektir. Ölçeğin geliştirilmesi aşamasında 164 üniversite öğrencisi ile yapılan uygulamada Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı .94 olarak hesaplanmıştır. Türkçe uyarlaması, Özbay ve Zorbaz (2011) tarafından Ankara'da öğrenim gören 450 ortaokul öğrencisinden elde edilen veriler kullanılarak yapılmıştır. Ölçeğin orijinali 26 maddeden oluşmakta ve tek faktörlü bir yapı göstermektedir. Türkçeye uyarlama aşamasında 5 madde (6, 7, 9, 11 ve 21. maddeler) herhangi bir faktör altına girmediği için ölçekten çıkarılmış; dört faktörden oluşan ve toplam varyansın %53'ünü açıklayan bir ölçek elde edilmiştir. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı ise 0,90 olarak belirlenmiştir. Ancak Özbay ve Zorbaz (2011) tarafından ölçeğin farklı eğitim düzeylerindeki gruplarda kullanılması sonucunda

farklı faktör yapısı gösterebileceği belirtilmiştir. Bu öneri dikkate alınarak bu araştırmanın ön test uygulaması aşamasında ölçeğin 26 maddeden oluşan şekli araştırmaya katılan öğretmen adaylarına uygulanmıştır. Yapılan analiz sonucunda Türkçeye uyarlama çalışmasında olduğu gibi 6, 7, 9, 11 ve 21. maddelerin birden fazla faktöre girdiği belirlenmiştir. Bu nedenle belirtilen beş madde ölçekten çıkarılmıştır. Ölçeğin Türkçeye uyarlama çalışmasında olduğu gibi dört faktörden oluştuğu ve toplam varyansın %52'sini açıkladığı belirlenmiştir.

Yazma Kaygısı Ölçeği 11 olumlu, 10 tane de olumsuz ifadeden oluşmaktadır. Ölçekte yer alan olumlu ifadeler “Tamamen katılıyorum 1, Katılıyorum 2, Kararsızım 3, Katılmıyorum 4, Kesinlikle katılmıyorum 5” şeklinde; olumsuz ifadeler ise bu puanlamanın tersi kullanılarak puanlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 21, en yüksek puan ise 105’tir. Ölçekten alınan puan arttıkça yazmaya yönelik kaygı düşmekte; azaldıkça yazmaya yönelik kaygı artmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analiz Edilmesi

Araştırmanın verileri 2012-2013 eğitim-öğretim yılında bahar döneminde toplanmıştır. Toplanan her bir ölçeğe bir sıra numarası verilmiştir ve toplam 705 ölçek üzerinde değerlendirme yapılmıştır.

Yazma Kaygısı Ölçeğinde yer alan maddelerden olumlu ifadeler puanlanırken “tamamen katılıyorum” ifadesi 1 puan, “katılıyorum” 2, “kararsızım” 3, “katılmıyorum” 4, “kesinlikle katılmıyorum” ifadesi 5 puan; olumsuz ifadeler puanlanırken ise bu puanlamanın tersi bir puanlama yapılarak “tamamen katılıyorum” ifadesi 5 puan, “kesinlikle katılmıyorum” ifadesi 1 puan şeklinde puanlandırılmıştır. Bu puanlama sonucunda en düşük puan alan (21 puan) öğretmen adayının yazma kaygısı en yüksek; en yüksek puan alan (105 puan) öğretmen adayının yazma kaygısı en düşük olarak değerlendirilmiştir. Buna göre ölçekten alınan puan azaldıkça yazma kaygısı artmakta; puan yükseldikçe yazma kaygısı artmaktadır. Ölçekten alınan puanların değerlendirilmesinde Tablo 2’de sunulan puan aralıkları kullanılmıştır.

Tablo 2 Yazma Kaygısı Düzeyinin Belirlenmesinde Kullanılan Puan Aralıkları

Boyut	Yazma Kaygısı Düzeyleri ve Puan Aralıkları		
	Yüksek	Orta	Düşük
Ölçek Toplamı	21-49	49,1-77	77,1-105
Zevk Alma	5-11,6	11,7-18,3	18,4-25
Önyargı	7-16,3	16,4-25,7	25,8-35
Değerlendirilme Kaygısı	6-14	14,1-22	22,1-30
Yazdıklarımı Paylaşma	3-7	7,1-11	11,1-15

3. BULGULAR

Çalışmada Sınıf Öğretmeni Adaylarının yazma kaygı düzeyleri incelenmiştir. Yapılan tüm incelemelerde sınıf öğretmeni adaylarının yazma kaygısı ölçeğinden aldıkları toplam puan ortalamaları kullanılmıştır.

3.1. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yazma Kaygı Düzeyleri

Araştırmada 705 sınıf öğretmeni adayından veri toplanmıştır. Bu verilerin incelenmesi sonucu “Sınıf öğretmeni adaylarının yazma kaygısı düzeyi nedir?” sorusuna cevap aranmıştır. Tablo 3’te araştırmaya katılan sınıf öğretmeni adaylarının yazı yazmaya yönelik kaygı düzeyleri sunulmuştur.

Tablo 3 Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yazma Kaygısı Düzeyleri

Boyut	N	\bar{X}	S	Kaygı Düzeyi
Ölçek Toplamı	705	71,72	13,48	Orta
Zevk Alma	705	16,96	4,36	Orta
Önyargı	705	24,16	5,14	Orta
Değerlendirilme Kaygısı	705	20,98	4,31	Orta
Yazdıklarını Paylaşma	705	9,60	2,52	Orta

Tablo 3’teki bulgular incelendiğinde katılımcı sınıf öğretmeni adaylarının yazı yazma kaygı düzeyinin alt boyutlar bazında ve toplamda *orta* düzeyde olduğu anlaşılmaktadır.

3.2. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yazma Kaygı Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre İncelenmesi

“Sınıf öğretmeni adaylarının yazma kaygı düzeyleri cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?” sorusuna cevap bulmak amacıyla *t testi* yapılmıştır. Tablo 4’te analiz sonuçları yer almaktadır.

Tablo 4 Cinsiyete Göre Yazma Kaygısı t-Testi Sonuçları

Boyut	Cinsiyet	N	\bar{X}	S	Sd	t	P
Ölçek Toplamı	Kadın	459	72,15	13,79	703	1,162	,246
	Erkek	246	70,91	12,87			
Zevk Alma	Kadın	459	17,23	4,35	703	2,212	,027*
	Erkek	246	16,47	4,37			
Önyargı	Kadın	459	24,22	5,21	703	,377	,707
	Erkek	246	24,06	5,01			
Değerlendirilme Kaygısı	Kadın	459	21,13	4,35	703	1,243	,214
	Erkek	246	20,70	4,21			
Yazdıklarını Paylaşma	Kadın	459	9,56	2,51	703	,502	,616
	Erkek	246	9,66	2,56			

*<,05

Tablo 4 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre ölçeğin sadece *zevk alma* alt boyutunda anlamlı farklılık bulunmaktadır ($t_{(2, 703)} = 2,212$; $p < ,05$). Grupların ortalama puanları incelendiğinde anlamlı farklılığın kadın öğretmen adayları lehine olduğu görülmektedir. Ayrıca istatistikî bakımdan anlamlı farklılık oluşturmasa da *ölçek toplamı* ile *ön yargı* ve *değerlendirilme kaygısı* alt boyutlarında da kadın öğretmen adaylarının ortalama puanları erkek öğretmen adaylarından yüksektir. Sadece yazdıklarını paylaşma alt boyutunda erkek öğretmen adaylarının ortalama puanlarının kadın öğretmen adaylarından yüksek olduğu

106

belirlenmiştir. Elde edilen bulgulara göre kadın öğretmen adaylarının yazma kaygıları ile erkek öğretmen adaylarının yazma kaygıları arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Ölçek toplam puanına bakıldığında erkek ve kadın öğretmen adaylarının kaygılarının “orta” düzeyde olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Sınıf öğretmeni adaylarının yazma kaygı düzeyleri 26 maddeden oluşan beşli derecelendirme modelindeki ölçek aracılığıyla belirlenmiştir. Araştırmaya katılan tüm sınıf öğretmeni adaylarının yazma kaygı düzeyleri tespit edilerek bu kaygı düzeyinin cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediği irdelenmiştir.

Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı’nda öğrenim gören öğrenciler seçmeli derslerde farklılaşma olmasına rağmen tüm üniversitelerde genelde benzer dersleri almaktadır. Bu dersler yazma görevlerinin yoğunlukta olduğu derslerdir. Elde edilen bulgulardan ulaşılan sonuçlara göre sınıf öğretmeni adaylarının yazma kaygıları orta düzeydedir. İşeri ve Ünal’ın (2012), Niğde Üniversitesi Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerine yönelik yapmış olduğu çalışmada, Türkçe öğretmen adaylarının yazma kaygılarının düşük düzeyde olduğu görülmüştür. Yapılan çalışmanın sonucu İşeri ve Ünal’ın çalışması ile benzerlik göstermemektedir. Buna göre öğrenim görülen anabilim dalının farklı olmasının yazma kaygısını etkilediği düşünülebilir. Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin yapılan çalışma sonucunda kaygı düzeylerinin düşük olduğu sonucu öğrencilerin yazma konusunda özgüven sahibi olduklarının göstergesidir denilebilir. Sınıf Öğretmeni Adaylarının kaygı düzeylerinin Türkçe öğretmenlerine göre bir seviye daha yüksek çıkmasının sebebi Türkçe öğretmeni adaylarının yazma becerisi gerektiren özel dersleri (Yazılı Anlatım II, Anlatma Teknikleri: Yazma Eğitimi, Türk Dil Bilgisi IV: Cümle Bilgisi... vb) ayrıntılı olarak alıyor olmaları düşünülebilir. Çünkü İşeri ve Ünal (2012) öğretmen adaylarının yazma kaygılarında yazma durumlarına göre anlamlı fark olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Yazma sıklığı arttıkça yazma kaygıları düşmekte, yazma sıklığı azaldıkça yazma kaygısı artmaktadır. Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin yazmaya yönelik özel dersleri göz önünde bulundurulduğunda bu sonucu destekleyen kanıtlara ulaşılabilir. Benzer şekilde Karakaya ve Ülper’in (2011) yaptıkları çalışmada ilköğretim yıllarında sınıf ve branş öğretmenlerinin yazma etkinliklerini yaptırma sıklığı arttıkça öğrencilerdeki kaygı düzeylerinin düştüğüne işaret edilmektedir. Katrancı (2015) tarafından yapılan deneysel çalışmada 192 öğretmen adayı üç farklı gruba ayrılarak bireysel ve grupla yazma eğitimi verilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre hem grupla hem de bireysel yazma uygulamalarının yazma kaygısının azalmasında etkili olduğu ortaya çıkmıştır. Buna göre, yazma etkinliklerinin yoğun olarak gerçekleştirilmesinin ve yapılacak etkinliklerin bu beceriye yönelik kaygıyı azaltabileceği belirtilebilir. Sınıf öğretmeni adaylarının yazma kaygılarının azaltılması amacıyla yazmaya yönelik derslerin seçmeli ya da zorunlu ders olarak programa eklenmesi gerekliliği üzerinde yeniden düşünmek ve tartışmak gerekmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre ölçeğin sadece *zevk alma* alt boyutunda anlamlı farklılık bulunmaktadır. Yazma kaygısı ölçeğinin genelinde grupların ortalama puanları incelendiğinde anlamlı farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Wynn’in (2000) yaptığı çalışmada yazma kaygısının cinsiyetler arasında bir fark olmadığını rapor etmiştir (Martinez, Kock, Cass, 2011). Wynn’nin (2000) çalışması ile bu araştırmanın sonuçları benzerlik göstermektedir. İşeri ve Ünal’ın yaptığı araştırmanın bulgularına göre de, kadın ve erkek öğretmen adayları arasında yazma kaygısı bakımından anlamlı bir fark

olmadığı anlaşılmıştır. Benzer şekilde Tiryaki (2011) de üniversite öğrencilerinin yazma kaygılarının cinsiyete göre farklılaşmadığını ortaya koymuştur. Cayton (1990) tarafından yapılan araştırmada kadın ve erkeklerin yazma engelleri hususunda benzer sonuçlar elde edilmiş olsa da kadınların yazma engellerinin erkeklere göre daha uzun dönemlere yayıldığı, kültürel ve çevresel etkenlerin kadınların yazma kaygısını etkilediği ifade edilmiştir. Kültürel etkenlerin yazma kaygısı üzerindeki bu etkisi dikkate alınarak farklı araştırma grupları ile eğitim düzeyi yüksek bireylerin yazma ve diğer dil becerilerini kullanabilmelerine yönelik psikolojik süreçler araştırılabilir. Sadece kadın veya sadece erkek öğretmen adaylarının yazma dâhil tüm dil becerilerini etkileyen bilişsel, duyuşsal ve toplumsal etkenler üzerine yeni araştırmalar tasarlanabilir.

Üniversite düzeyinde cinsiyete göre farklılık bulunmamasına rağmen farklı öğrenim kademelerinde yazma kaygısının cinsiyete göre farklılık gösterdiğine ilişkin sonuçlara vurgu yapan araştırmalar da mevcuttur. Zorbaz (2010), ilköğretim ikinci kademe öğrencileri üzerinde uyguladığı araştırmada, yazma kaygılarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiğini, kızların yazma kaygılarının erkeklere göre daha düşük olduğunu belirtmiştir. Uçgun (2011) ise ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin katıldığı araştırmasında cinsiyetler arasında anlamlı fark bulmuştur. Bireylerdeki yazma kaygısını derinlemesine incelemek için yaş, meslek, öğrenim düzeyi, cinsiyet gibi farklı özelliklere sahip katılımcılarla değişik zamanlarda pek çok araştırma yapılmıştır. Diğer araştırma sonuçlarıyla karşılaştırıldığında bu araştırmadan da anlaşılmaktadır ki ilköğretim düzeyinde yazma kaygısı üzerinde anlamlı bir fark oluşturan cinsiyetin değişkeninin üniversite düzeyinde yazma kaygısı üzerinde anlamlı bir fark oluşturmadığı belirlenmiştir.

5. KAYNAKÇA

- Atay, D., Kurt, G. (2006). Prospective teachers and L2 writing anxiety. *Asian EFL*, 8.
- Bishop, W.(1989). We're all basic writers: tutors talking about writing apprehension. *Writing Center Journal* 9, No. 2: 30-42.
- Bruning, R., Horn, C. (2000). Developing motivation to write. *Educational Psychologist*, 35 (1), 25-37.
- Budak, S. (2001).*Psikoloji sözlüğü*. Bilim ve Sanat Yayınevi. 20.07.2015 tarihinde <http://www.termbank.net/psychology/show.php?action=search&word=anxiety&type> adresinden ulaşılmıştır.
- Cayton, M.K. (1990). What happens when things go wrong: Women and writing blocks. *Journal of Advanced Composition*, 10(2), 321–337.
- Daly, J. A. (1979). Writing apprehension in the classroom: Teacher role expectancies of the apprehensive writer. *Research in the Teaching of English* 13, 37-44.
- Daly, J. A., Shamo, W. (1978). Academic decisions as a function of writing apprehension. *Researching the Teaching of English*, 12(2), 119-126.
- Daly, J. A., Wilson, D. A. (1983). Writing apprehension, self-esteem, and personality. *Research in the Teaching of English*, 17(4), 327-341.
- Grabe, W. , Kaplan, R.B. (2014). *Theory and practice of writing*. Newyork: Routhledge.
- Güneş, F.(2007). *Türkçe öğretimi ve zihinsel yapılandırma*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım

- İşeri, K., Ünal, E.(2012).Türkçe öğretmen adaylarının yazma kaygı durumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 67-76. 12.06.2015 tarihinde <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/mersinefd/article> adresinden ulaşılmıştır.
- Karakaya, İ. ve Ülper, H. (2011). Yazma kaygısı ölçeğinin geliştirilmesi ve yazma kaygısının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*. İstanbul: EDAM Yayınları. 11(2), 691-707.
- Katrancı, M.(2015).Bireysel ve grupla yazma uygulamalarının yazma kaygısı ve yazılı anlatım öz yeterlik algısı üzerine etkisi. *Route Educational and Social Science Journal*, 2(2), 40-55. 15.01.2016 tarihinde <http://www.ressjournal.com/Makaleler> adresinden ulaşılmıştır.
- Lee,S.,Krashen, S.(1997). Writing apprehension in chinese as a first language. *I.T.L* 115-116 . 04.05.2013tarihinde web.ntpu.edu.tw/~lwen/publications/Writing_apprehension_in_Chineseasa_first_language.pdf adresinden ulaşılmıştır.
- Martinez, C.T., Kock, N., Cass, J. (2011). Pain and pleasure in short essay writing: Factors predicting university students' writing anxiety and writing self-efficacy. *Journal of Adolescent & Adult Literacy* 54(5).
- McLeod, S. (1987). Some thoughts about feelings: The affective domain and the writing process. *Colleae Composition and Communication*, 31, 426-435.
- Özbay, M. ve Zorbaz, K. Z. (2011). Daly-Miller'in yazma kaygısı ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(16), 33-48.
- Öztürk, B. K. (2012). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin yazma kaygılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 59-72
- Salovey, P. Haar, M. D. (1990). The efficacy of cognitive-behavior therapy and writing process training for alleviating writing anxiety. *Cognitive Therapy and Research*, 14, 515-528.
- Schweiker-Marra, K. E., Marra, W. T. (2000). Investigating the effects of prewriting activities on writing performance and anxiety of at-risk students. *Reading Psychology*, 21, 99–114.
- Teichman, M., & Poris, M. (1989). Initial effects of word processing on writing quality and writing anxiety in freshman writers. *Computers and Humanities*, 23 (2), 93-103.
- Tiryaki, E. N. (2012). Üniversite öğrencilerinin yazma kaygısının çeşitli değişkenler açısından belirlenmesi. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 1(1), 14-21.
- Ungan, S.(2007).Yazma becerisinin geliştirilmesi ve önemi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(2), 461-472.
- Zorbaz, K. Z. (2010). Yazma kaygısı ve yazma kaygısının ölçülmesi. *E-Journal Of New World Sciences Academy*, 6(3), Article Number: 1C0440